

av Maria Lundqvist-Brömster (FP)

Arvsrätt för efterlevande make och särkullbarn

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ändra arvsreglerna i ärvdabalken så att en efterlevande make kan behålla makarnas permanentbostad även om detta skulle inkräkta på särkullbarnens rätt till arv efter sin avlidna förälder.

Motivering

Den 1 januari 1988 infördes arvsrätt för efterlevande make med innebörd att all den avlidnes kvarlåtenskap tillföll den efterlevande maken med fri förfoganderätt. Detta innebar att bröstarvingar fick vänta med att få ut sitt arv till dess båda makarna var avlidna. En förutsättning var dock att den avlidne inte efterlämnade särkullbarn. Dessa tillförsäkrades nämligen rätten att omedelbart erhålla sitt arv efter sin avlidna förälder. Genom ett testamente kan makarna förändra situationen för särkullbarnen genom att inskränka deras rätt till arv efter sin förälder till laglotten (som är hälften av arvslotten). För många är förmögenhetssituationen sådan att familjens stora förmögenhet består av en villa eller en bostadsrätt, som utgör makarnas permanentbostad. Detta innebär i många fall att efterlevande make/maka tvingas att avyttra och flytta från permanentbostaden för att få medel till att betala ut särkullbarnens arv. Detta är minst lika otillfredsställande som det var när en make eller makar tvingades flytta på grund av en orimligt hög fastighetsskatt. Därför krävs det lagändringar så att den efterlevande maken kan bo kvar i den permanentbostad som kanske makarna levde i under mycket lång tid.

Som en lösning på detta problem har det föreslagits att även särkullbarnen ska vänta med att få ut sitt arv till dess att efterlevande make avlidit. Detta är dock ingen tillfredsställande lösning på grund av att den öppnar alltför stora möjligheter för den efterlevande maken att vidta sådana dispositioner att särkullbarnens arvsrätt helt eller delvis äventyras. I stället bör man finna en lösning så att permanentbostaden kan behållas av efterlevande maken och övrig egendom utskiftas till särkullbarnen.

Regeln i ärvdabalken 3 kap. 1 § andra stycket om rätt för den efterlevande maken att alltid få egendom till så stort värde som motsvarar fyra gånger basbeloppet räcker inte till när det är fråga om en villa eller en bostadsrätt.

I Finland har man infört en särskild rätt för den efterlevande maken att oskiftad i sin besittning få behålla den bostad som utgjort makarnas gemensamma hem. All övrig egendom utskiftas. Den finländska modellen innebär att särkullbarnen får vänta med att få ut sitt arv när det gäller bostaden. Den tillgodoser på så sätt efterlevande makens mycket rimliga krav på att få bo kvar i den tidigare gemensamma bostaden. Den tillgodoser vidare särkullbarnen på så sätt att bostaden inte kan avyttras av den efterlevande maken utan att särkullbarnen aktivt medverkar.

Möjligtvis kan det finnas andra alternativ än det som valts i Finland. Det viktiga är att frågan snarast kan bli föremål för en allsidig utredning och att inriktningen av den utredningen blir att efterlevande make/maka ska kunna behålla den tidigare gemensamma bostaden även i situationer där detta inkräktar på särkullbarns arvsrätt.

Stockholm den 3 oktober

2012

Maria Lundqvist-Brömster

(FP)